

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Asymetrická utópia : Ústava ČSSR z roku 1960 / [Asymmetric utopia : Constitution of the Czechoslovak Socialist Republic from 1960] / Miroslav Londák – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 6 (2020), s. 66-69.

Článek mapuje vývoj socialistického Československa a jeho výrazné mezníky. Základní změny v politické oblasti, hospodářství, sociální oblasti, školství a kultuře nastaly v 50. letech 20. století. Zakladatelské období - rok 1948 (znárodnění, pozemková reforma, politické procesy). První krize komunistického režimu 1953-1957 (hospodářské problémy, destalinizace, sociální problémy). Utopistické vize komunistů (1956-1960) v oblasti hospodářské i politické. Příprava na novou československou ústavu - asymetrický model, který znamenal zhoršení postavení Slovenska ve struktuře státu. Předjaří (1963-1967) uvolnění a liberalizace poměrů na Slovensku díky 1. tajemníku ÚV KSS A. Dubčekovi. Tato neslavná kapitola česko-slovenských dějin byla zakončena federalizací země.

dějiny ; dějiny dvacátého století ; historické hledisko ; společenský systém ; komunismus ; socialismus ; společenský vývoj ; ekonomické podmínky ; sociální nerovnost ; společenská změna ; legislativa ; ústava ; Československo ; krize společnosti ; utopický socialismus ; 1948-1968

<http://katalog.npmk.cz/documents/478600>

2.

Deti s tjaželymi množstvennymi narušenijami razvitija : osobennosti korekcionnoj raboty v uslovijach stacionara / [Děti s těžkým kombinovaným postižením : znaky korektivní práce v podmínkách stacionáře] / A. Suslina -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 10

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 92, č. 2 (2020), s. 53-61.

V Rusku se v oblasti vzdělávání začíná věnovat stále více pozornosti handicapovaným dětem včetně těch, které mají několikanásobné vážné postižení (zrak, sluch, řeč, poznávací schopnosti). Ruské výzkumy ukázaly, že nejdůležitějším úkolem pro pedagogy je socializace těchto dětí a jejich příprava pro budoucí život. Popsána je práce speciálního pedagoga v oblasti rozvíjení pohybových a smyslových schopností handicapovaných dětí. Uvedeny jsou návrhy na cílené hry, které stimulují smyslové, pohybové a kognitivní schopnosti dítěte.

dítě ; postižený ; handicap ; vývoj dítěte ; smyslová porucha ; smyslově postižený ; mentálně postižený ; kombinovaná vada ; poznávací schopnost ; socializace ; speciální pedagog ; hra ; pohybové hry ; těžké postižení ; stacionář

<http://katalog.npmk.cz/documents/479100>

3.

Enciklopedija fizičeskoj kul'tury rebenka : formy zanjatij fizičeskimi upražnenijami / [Encyklopedie tělesné kultury dítěte : formy tělesných cvičení] / A.Ščerbak -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 8

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 92, č. 2 (2020), s. 39-43.

Článek je věnován různým formám tělesných cvičení pro předškolní děti. Popsány jsou charakteristické vlastnosti cvičení v rámci tělesné kultury - ranní gymnastika, posilovací cvičení po poledním spánku, přestávky s tělesným cvičením, cvičební minutovky ve školce a samostatná cvičení během procházek, ve dnech svátků i v rámci dnů zdraví.

předškolní dítě ; předškolní výchova ; předškolní věk ; tělesná výchova ; tělesná zdatnost ; tělesný projev ; pohyb ; cvičení ; Rusko ; tělesná kultura ; tělesná cvičení

<http://katalog.npmk.cz/documents/479094>

4.

Festival' starinnych mužskich professij : razvitije kul'turnoj identičnosti u doškol'nikov / [Festival starých mužských profesí : rozvoj kulturní identity u předškoláků] / L. Kas'janova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 5

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 92, č. 2 (2020), s. 24-29.

Autorka se zabývá problémem rozvoje kulturní identity u předškolních dětí. Jednou z možností je jejich seznámení se starobylými mužskými profesemi, které jsou aktuální i v současném světě. Navrhuje zorganizovat v mateřské škole festival starých řemesel, při kterém se děti seznámí s profesemi řezbáře dřeva, rytce kovů, kováře a hrnčíře. S organizací festivalu pomáhají rodiče coby odborníci v jednotlivých profesích. Doplněno fotografiemi.

předškolní výchova ; předškolní dítě ; kulturní identita ; řemeslo ; historické hledisko ; rodičovská účast ; mateřská škola ; rozvoj ; profese ; Rusko ; festival ; přehlídka

<http://katalog.npmk.cz/documents/479090>

5.

"Kolonialismus vyvolával v demokratickej spoločnosti schizofréniu, s ktorej dôsledkami sa západná Európa vyrovnáva dodnes" : rozhovor s historikom Silvestrom Trnovcom / ["In the democratic societies colonialism raised schizophrenia, the consequences of which are still felt in Europe": interview with historian Silvester Trnovec] / Silvester Trnovec ; [Autor interview] Jaroslav Valent – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 5 (2020), s. 60-64.

Rozhovor s historikom Silvestrom Trnovcem o dedičtví kolonializmu ve Francii. Expozice divochů (černých domorodců) z Alžíru, Senegalu a z dalších francouzských kolonií byly součástí mezinárodních koloniálních výstav (tzv. lidská ZOO). Nejznámější z nich se stala pařížská výstava z roku 1931. Než se stali přistěhovalci z francouzských kolonií občany Evropské unie, museli projít těžkou a ponižující cestou lidí "druhé kategorie". Částečně se jejich postavení změnilo po 1. i 2. světové válce. Dnes hovoří prezident Macron otevřeně o zločinech kolonialismu a staví se k této kapitole francouzských dějin kriticky.

dějiny ; dějiny novověku ; dějiny dvacátého století ; společnost ; společenský vývoj ; politika ; politické chování ; kolonialismus ; domorodec ; válka ; postoj ; historické hledisko ; Francie ; zločiny proti lidskosti ; imperialismus ; otroctví

<http://katalog.npmk.cz/documents/478459>

6.

Kukla Ogonek / [Maňásek Oheň] / N. Mol'kova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 92, č. 2 (2020), s. 76-80.

Už předškolní děti je třeba seznamovat s nebezpečími, která na ně číhají v bytě i v přírodě, a učít je, že mají zodpovědnost za svůj život. Hry se sirkami či s domácími spotřebiči jsou častou příčinou požárů. Děti by měly být poučeny formou vyprávění a her. Nápad mateřské školy v ruském městě Burmakino, jak děti vyučovat požární ochraně pomocí maňáska Ohníčka. Maňásek má na každé straně jeden obličej, veselý a zamračený, a děti se v průběhu her dozvídají, že oheň může být dobrý i zlý. Popis her krok za krokem, na konci aktivity otázky, které mají děti zodpovědět.

předškolní výchova ; předškolní dítě ; bezpečnost ; mateřská škola ; hra ; Rusko ; požár ; požární bezpečnost ; požární ochrana ; loutka

<http://katalog.npmk.cz/documents/479118>

7.

Mladé roky Juraja Poděbradského / [Young years of George of Poděbrady] / Jaroslav Čechura, Zdeněk Žalud, Wojciech Iwańczak – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 4 (2020), s. 6-25.

Tři související texty se zabývají životem a vládou husitského krále Jiřího z Poděbrad. První článek mapuje jeho původ, životní data a politickou kariéru. V roce 1452, kdy měl 32 let, se stal "de iure" nejmocnějším mužem v království. Druhý text popisuje počátky kralování Jiřího z Poděbrad, jeho diplomatické úspěchy, snahu o rovnováhu vnitřní politiky, zápas o kompaktnost a integritu Koruny české. Následující text se zaměřuje na obraz Jiřího z Poděbrad, který musel překonávat nejrůznější překážky: nepocházel ze starého panovnického rodu, nebyl katolického vyznání (husitský král), neměl odpovídající jazykové vzdělání a přesto dokázal obhájit své postavení ve vnitřní i zahraniční politice a dokázal zavést všeobecný mír v Evropě (Evropská unie ve středověku?).

dějiny ; dějiny středověku ; biografie ; rodinný život ; vláda ; politické chování ; mírová výchova ; náboženské vyznání ; církev ; dědičnost ; Jiří z Poděbrad, ; Jiří z Poděbrad, ; království České ; husitská doba ; husitská teologie ; diplomacie ; korunovace

<http://katalog.npmk.cz/documents/478431>

8.

Nužno li znakomit' s zadačami v detskom sadu? : kak pravil'no eto sdelat'? / [Je nutno seznamovat s úlohami děti v mateřské škole? : jak to dělat správně?] / A. Belošistaja -- rus --
Obsahuje bibliografické odkazy: 5

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 92, č. 2 (2020), s. 30-38.

Článek se zabývá otázkou, zda je možné/nutné seznamovat děti s úlohami již v mateřské škole. Toto téma má velké množství metodických složitostí. Autorka předkládá vzorce úkolů pro pravidelnou přípravu dětí staršího předškolního věku a těch, co se připravují na vstup do školy, aby je seznámila s úlohami pro děti v nižších ročnících základní školy. Tyto úkoly mají univerzální charakter a vztahují se k libovolné učebnici matematiky pro první třídu. Obsahují i metodiku, která ukazuje pedagogovi základní cíl přípravy a způsob její realizace. Lze ji využít v jakémkoliv zaměstnání v rámci programu mateřské školy.

předškolní výchova ; předškolní dítě ; matematika ; metodika ; vyučovací metoda ; učebnice ; mateřská škola ; cíl výuky ; Rusko ; úloha ; ročník 1

<http://katalog.npmk.cz/documents/479092>

9.

Otroci a otroctvo u starých Slovanov / [Slaves and slavery in the ancient Slavs] / Miroslav Daniš – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 5 (2020), s. 26-31.

Celé číslo časopisu je venované tématu otroctví v dějinách. O otrocích a otroctví u starých Slovanů se dozvídáme z písemných pramenů už ze 6. století. Vytváření ranostředověkých států v Evropě provázely různé války, ze kterých plynul pro vítěze značný příliv otroků. Ti se stávali předmětem pracovní síly. Článek poskytuje informace o obchodech s otroky, zotročování v rámci vojenského vynucování daní, o otroctví ve staroruském zákoníku. Jak probíhala feudalizace vztahů, kdy se otrok stal nevolníkem a jak se otroctví uvolňovalo vlivem potřeb církve.

dějiny ; dějiny středověku ; společnost ; společenský vývoj ; sociální postavení ; sociální struktura ; historické hledisko ; otroctví ; feudalismus ; Slované

<http://katalog.npmk.cz/documents/478454>

10.

Pražské Májové povstanie a hra o Československo : rozhovor s historikom Marekom Syrným / [The Prague May Uprising and the Game for Czechoslovakia : interview with historian Marek Syrný] / Marek Syrný ; [Autor interview] Jaroslav Valent – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 7 (2020), s. 58-63.

Obsahem rozhovoru je situace v Československu na konci 2. světové války, kdy 5. května 1945 vypuklo Pražské povstání. Marek Syrný z Fakulty politických věd a mezinárodních vztahů UMB v Banské Bystrici vysvětluje situaci, proč se česká území ocitla až v posledním dějství 2. světové války, co znamenala pro Němce Praha, proč americká armáda osvobodila 6. května Plzeň a dál nepokračovala a jak byla situace ovlivněna setkáním "Velké trojky" na Jaltě v únoru 1945. Další otázky směřují k vývoji povstání, úloze Ruské osvobozené armády generála Vlasova a často kritizované dohodě o odsunu německých okupačních jednotek z Prahy, na jejímž základě sovětská armáda vstoupila do téměř vyprázdněné Prahy.

dějiny ; dějiny dvacátého století ; válka ; mezinárodní vztahy ; společenské vztahy ; smlouva ; mezinárodní smlouva ; pomoc ; historické hledisko ; zákrok ; interview ; Československo ; povstání ; povstání květnové 1945 ; druhá světová válka ; 1945

<http://katalog.npmk.cz/documents/508511>

11.

Prečo podpísali? : "pendrekový zákon" z roku 1969 a jeho dôsledky / [Why did they sign? : "nightstick act" from year 1969 and its consequences] / Jan Rychlík – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 4 (2020), s. 70-76.

Při příležitosti prvního výročí sovětské okupace byl vydán tzv. pendrekový (obuškový) zákon, aby tehdejší vláda pod vedením G. Husáka skoncovala se zbytky reformního hnutí. V textu jsou popsány okolnosti vzniku tohoto zákona, politická situace v roce 1969, policejní represe proti demonstrantům a selhání reformních politiků (prezident Svoboda, předseda vlády Černík a předseda Federálního shromáždění Dubček), kteří pod nátlakem podepsali zákonné opatření č. 99/1969 Sb. Hlavní zásady "pendrekového zákona" z 22. srpna 1969 byly včleněny do novely trestního zákona, který platil až do roku 1989. Podrobně je popsáno Dubčekovo selhání a jeho důsledky.

dějiny dvacátého století ; politika ; vládní politika ; politické chování ; legislativa ; návrh zákona ; zákon ; trestní právo ; osobnost ; Dubček, Alexander, ; Dubček, Alexander, ; Československo ; 1969

<http://katalog.npmk.cz/documents/478427>

12.

Šanca na zmenu : Pražská jar 1968 a maďarská menšina na Slovensku / [Chance for change : Prague Spring 1968 and the Hungarian minority in Slovakia] / Árpád Popély – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 4 (2020), s. 64-69.

Tématem předloženého článku jsou události reformního procesu roku 1968 a jedna z jeho nejpodstatnějších úloh - federalizace státu. Ve spojitosti se slovenskými emancipačními snahami zákonitě vznikla i potřeba uspokojivého řešení problémů národnostních menšin. Článek se zaměřuje na postavení maďarské menšiny na Slovensku a činnosti Kulturního svazu maďarských pracujících v Československu (Csemadok). Požadavky vyslovené ze strany maďarské menšiny většinou nenašly na Slovensku pochopení. Návrhy Csemadoku začlenilo do Akčního programu z 5. dubna 1968 až vedení KSČ. Po invazi států Varšavské smlouvy (včetně Maďarska) 21. srpna 1968 se však situace maďarské menšiny opět zkomplikovala.

dějiny dvacátého století ; politika ; vládní politika ; reforma ; menšina ; národnostní menšina ; sociální postavení ; sociální struktura ; legislativa ; Slovensko (Československo) ; Maďarsko ; Pražské jaro, 1968 ; invaze ; normalizace ; 1968

<http://katalog.npmk.cz/documents/478403>

13.

Teachers' understandings of emerging conflicts / [Porozumění učitelů pro vznikající konflikty] / Ilse Hakvoort, Kristoffer Larsson, Agneta Lundström -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scandinavian journal of educational research -- ISSN 0031-3831 -- Roč. 64, č. 1 (February) (2020), s. 37-51.

Tématem článku je oblast konfliktů v základních školách. Předložená studie se zaměřuje na to, jak konflikty vznikají. Studie byla provedena v rámci fenomenografického výzkumu a byly využity polostrukturované rozhovory. Autoři studie oslovili učitele základní školy ve Švédsku, kteří se zabývají konflikty mezi žáky každý den, a zkoumali jejich chápání a porozumění vznikajícího konfliktu. Z výsledků pohovorů vyplynulo 9 různých způsobů, které je možno rozdělit do tří základních skupin: sociální vztahy ve třídě, konflikty vznikající z vnějšího prostředí třídy a chování, které charakterizuje lidskou interakci. Profesionalita učitelů umožňuje další diskusi ve vztahu ke vzdělávání budoucích učitelů a k obsahu učiva pedagogických fakult.

základní škola ; žák ; učitel ; vztah učitel-žák ; vztahy mezi vrstevníky ; chování žáka ; nesprávné chování ; konflikt ; řešení konfliktů ; postoj učitele ; sociální chování ; interakce ; Švédsko ; sociální vztah

<http://katalog.npmk.cz/documents/479056>

14.

"Trianon nám ukazuje, že síce žijeme tie isté dejiny, nie sú však ani zďaleka spoločné" : rozhovor s historikom Romanom Holecom / ["Trianon tells us that we live the same history, but it is far from common"] / Roman Holec ; [Autor interview] Jaroslav Valent – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 6 (2020), s. 44-49.

Tématem celého čísla časopisu je formování Československa po 1. světové válce se zaměřením na postavení Slovenska a Maďarska. V rozhovoru se historik Roman Holec zabývá podepsáním mírové smlouvy v zámku Velký Trianon nedaleko Paříže (4. června 1920), jehož aktéry byli zástupci maďarské delegace a vítězných dohodových mocností. Smlouva ukončila existenci historického Uherska a pro maďarské politické síly to byla zrada a ponížení celého národa. Co předcházelo podpisu smlouvy a jak se vyvíjela střední Evropa po tomto aktu po roce 1920.

dějiny ; dějiny dvacátého století ; historické hledisko ; politické chování ; smlouva ; mezinárodní smlouva ; mezinárodní vztahy ; střední Evropa ; Maďarsko ; Československo ; mír ; mírová smlouva ; mírová politika ; Rakousko-Uhersko

<http://katalog.npmk.cz/documents/478630>

15.

Veľká štvorka? : F. D. Roosevelt a jeho vízia svetovej organizácie za účasti Číny / [Big four? : F.D. Roosevelt and his vision of a world organization with the participation of China] / Mária Holubová – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 7 (2020), s. 54-57.

Autorka popisuje průběh rokování F. D. Roosevelta, W.Churchilla a J. V. Stalina na konferenci v Teheráně v roce 1943. Předmětem rokování bylo otevření 2. fronty a poválečné uspořádání světa,

kde viděl Roosevelt příležitost přednést svou vizi vytvoření mírové organizace - Organizace světových národů (OSN). Úloha Roosevelta byla mimořádně náročná vzhledem ke snaze o zapojení Číny do této organizace. V článku je přehledně zdokumentován vývoj politické situace, která nakonec potvrdila Rooseveltovu vizi a Čína se stala spolu s USA, Velkou Británií, SSSR a Francií hlavním asijským členem Bezpečnostní rady OSN.

dějiny ; dějiny dvacátého století ; válka ; společenský vývoj ; konference ; mezinárodní vztahy ; mezinárodní smlouva ; mezinárodní organizace ; světový názor ; mezinárodní spolupráce ; Roosevelt, Franklin Delano ; Churchill, Winston Spencer ; Stalin, Iosif Vissarionovič, ; Roosevelt, Franklin Delano ; Organizace spojených národů ; Velká Británie ; Spojené státy americké ; Sovětský svaz ; Čína ; diplomacie ; dohoda ; diplomatický protokol ; 1943

<http://katalog.npmk.cz/documents/508512>